

MAJANDUSTEATED

Weekly Bulletin of the Institute of Economic Research

KONJUNKTUURINSTITUUDI VALJAANNE

ILMUB KORD NÄDALAS

Toimetustel. 475-91. Talitustel. 468-24
TALLINN, Toomkooli 13.

Tellimishind aastas Kr. 5.—
ühes kuukirjaga „Konjunktuur“ Kr. 12.—
Üksiknumber 15 senti.

KONJUNKTUURINSTITUUDI DIREKTOR
JA VASTUTAV TOIMETAJA
A. PULLERITS

TOIMETAJA A. TOOMS

Majandussekttsiooni juhataja J. Janusson
Sekttsiooni nõukogu esimees A. Meerits
Põllumajandussekttsiooni juhataja J. Kurkus
Sekttsiooni nõukogu esimees Prof. P. Köpp
Riigimajanduse osa toimetaja A. Keller

Nr. 24

Tallinn, 13. juunil 1939

V aastakäik

SISU:

	Lk.
POLLUMAJANDUS	
Võitoodang, -kaubandus ja hinnad 1938. a.	426
TÖÖSTUS JA KAUBANDUS	
Tööstusettevõtted ja töölohu	427
Raudteetegevus aprillis 1939. a.	430
LAEVANDUS	
Tallinna sadama tegevus mais k. a.	431
Prahiturg	431
POLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD	
Võiturg	432
Kaseiniturg	433
Peekoniturg	433
Tapaloomade ja lihaturg	433
Põllumajanduslik väljavedu	434
Toornahkadeturg	434
Kananunaturg	434
Piimaturg	435
Teraviljaturg	435
Linaturg	435
Kartuliturg	436
Aedviljaturg	436
Kalaturg	436
INFORMATSIOONI OSA	
Eesti Panga nädalaaruanne	437
VALISMINISTEERIUMI VÄLISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED	
Rootsi paberitööstuse olukord 1938	438
Olukord rootsi tselluloositööstuses	438
Läti väliskaubandus Ühendriikidega	439
Läti-Rootsi kaubanduskokkulepe	439
Odav krediit tööstuse ratsionaliseerimiseks	439
Toornahkadeturg Lätis	439
Glasgow linn ostab välismaist tsementi	440
Teekastide sissevedu Briti-Indiasse	440
Itaalia kalastus Põhja-Atlandi vetes	440
Võipreemia töstmine Soomes	440
Ajalähepaberi-toodangu suurenemine Kanadas	440
Ekspordikrediidi kindlustamisasutise asutamine Poolas	440

CONTENTS:

	Page
AGRICULTURE	
Butter Production, Trade and Prices in 1938	426
INDUSTRY AND TRADE	
Industrial Enterprises and Employment	427
Railways in April, 1939	430
SHIPPING	
Tallinn Harbour in May, 1939	431
Freight Market	431
AGRICULTURAL MARKETS	
Butter Market	432
Caseine Market	433
Bacon Market	433
Cattle and Meat Market	433
Exports of Agricultural Products	434
Rawhide Market	434
Egg Market	434
Milk Market	435
Grain Market	435
Flax Market	435
Potato Market	436
Vegetable Market	436
Fish Market	436
INFORMATION PART	
Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return	437
FOREIGN TRADE DEPARTMENT INFORMATION	
Swedish Paper Industry in 1938	438
Swedish Cellulose Industry	438
Latvian Foreign Trade with U.S.A.	439
Latvian-Swedish Trade Agreement	439
Low Rate Credit for Industrial Rationalisation	439
Latvian Raw Hide Market	439
Glasgow Purchasing Cement from Abroad	440
Imports of Tea Boxes to British India	440
Italian Fishing Fleet in the North Atlantic	440
Finnish Butter Premiums Raised	440
Increase in Canadian Printing Paper Production	440
Export Credit Institute Founded in Poland	440

PÖLLUMAJANDUS

VÕITOODANG, -KAUBANDUS JA HINNAD 1938. A. BUTTER PRODUCTION, TRADE AND PRICES IN 1938.

Kevad Euroopas oli algul pehme, pärast-poole enamuses siiski külm ja kuiv. Loomasööt hilines ja piimasaak ei olnud hea. Päiguti ei olnud hein rahuldav, kuid puudujäägi kattis teiskordne hea saak. Aasta II poolal valitsesid Euroopas soodsamad tingimused piimatoodanguks. Suu- ja sõratõve vähene-misega on selle tagajärgi piimatoodangule pi-sut märgata.

P.-Ameerikas olid tingimused eriti head piimatoodangule, sest loomasöödasakaiki soo-dustasid küllaldased sademed, eriti Ühendrii-ges.

Austraalia piimatoodangule oli aasta sa-muti hea, Argentiinas vähemalt suvi, seevastu olukord Uus Meremaal oli üldiselt halb.

Võitoodang oli üldiselt siiski rahuldav ja paiguti õige heagi.

Või sissevedu tähtsamasse sisseveomaisse.

Butter Imports to Principal Import Countries.

	1938	1937	1936	1935
Inglise ¹⁾	479 038	472 686	491 222	481 638
Saksa	92 290	86 835	75 407	71 000
Hollandi-India	4 330	4 769	5 781	6 367
India	3 118	2 998	695	610
Kanada	2 378	30	54	67
Palestiina	2 039	2 422	2 492	2 292
Briti-Malai	2 128	2 010	1 861	1 705
Alžeeria	1 965	1 866	1 993	2 162
Belgia-Luksemburg	1 152	2 254	3 898	6 035
Tšehho-Slovakkia	1 028	760	225	1 328
U.S.A.	786	5 040	4 478	10 285
Prantsuse	608	678	1 028	685
Itaalia	210	2 820	426	422
Šveits	154	2 551	1 462	137
Maailmas kokku ²⁾	612 115	619 193	616 077	

Võrreldes eelmiste aastatega kolme suure-ma võid väljavedaja riigi — Taani, Uus-Mere-maa ja Austraalia — väljavedu nende täht-suse järgi, näeme siin olulisi muudatusi. Kõigepealt on suurenenud vahe Taani ja Uus-Meremaa väljaveo vahel, vaatamata sellele, et Uus-meremaa likvideeris 1930. a. vahed mõle-ma riigi väljaveo vahel, kusjuures ühe riigi ekspansioon ühtus teise riigi väljaveo piira-misega. Uus-Meremaa väljavedu oli 1937. a.

suuremaid. Ka Taanil õnnestus oma välja-vedu suurendada 1935 miinimumaastale järg-nenud aastate kõrgusele, kindlustades end Briti ja Saksa turul. Kõige enam on Aust-räalia ületanud eelmisi aastaid, sealjuures te-hes tootmises läbi väga suuri kõikumisi ühest aastast teise. Austraalia varemate aastate väljavedu on vaid pool tabelil antud aastate omast. Väljaveo suurenemine on saanud nagu reegliks ka teistele väljaveomaille.

Või väljavedu tähtsamaist väljaveomai-st (tn).

Butter Exports from Principal Export Countries (in Tons).

	1938	1937	1936	1935
Taani	153 046	152 998	146 205	138 356
Uus-Meremaa	133 008	151 193	142 053	141 722
Austraalia	104 057	82 989	84 219	116 468
Holland	50 866	53 809	60 185	46 786
Rootsi	28 555	23 535	19 108	20 262
Läti	23 342	19 211	17 290	16 816
Iiri	19 177	19 301	26 323	26 975
Leedu	17 412	15 058	14 629	12 154
Soome	17 129	13 940	13 987	10 243
Eesti	14 732	13 180	10 955	10 838
Poola	13 193	8 109	10 907	5 635
Argentiina	7 328	8 732	10 269	6 781
Ungari	3 520	5 952	4 718	2 503
Prantsuse	2 922	3 007	5 750	5 265
India mere kaudu	2 478	2 226	1 411	1 371
Kanada	1 733	1 858	2 327	3 491
L.-Aafrika Unioon	1 604	3 268	4 222	4 025
Austria	1 182	3 464	3 535	2 580
N.S.V.L.	159 ¹⁾	14 622	23 177	29 097
Kokku maailmas ²⁾	615 997	618 045	620 714	

Tähtsamais importivais mais — Britis ja Saksas — ilmnes vastav sisseveo suurene-mine. Tõus mõlemas riigis pärast 1937. a. oli umbes ühesugune, kuid Saksas oli see pro-portsionaalselt suurem. Kanada sissevedu oli eranditult suur, ka omatoodang oli eelmisist aastaist suurem. Ühendriiges vastupidi oma-toodangu suurenemine mõjus vähendavalt sisseveole.

Briti peamisel varustajal — Uus-Mere-maal — on toodang vähenenud võrdsetl üldise väljaveo vähenemisega, kuna Briti on tegelikult ka ainus Uus-Meremaa turg. Erandiks on siin NSVL, kelle väljavedu lõpetati

¹⁾ Lähivedu arvatud maha.

²⁾ Rahvusvahelise põllumajanduse aastaraamatu järgi.

¹⁾ 9 esimest kuud.

²⁾ Rahvusvahelise põllumajandusstatistika aastaraa-matu järgi.

Britti ja Saksa 1937. a. Teised Britit varustajad riigid vedasid välja sama palju nagu 1937. a. ja paljudel juhtudel isegi röhkem. Taani on Briti turul oma toodanguga jõudnud peagu järele Uus-Meremaale. Kõrge hind, mis oli Taani vöil 1934. a., langes tunduvalt, eriti võrreldes varemate aastatega. Järelikult said teised tootjad kindlustada endile suuremat kasu oma kauba müügi suurenemisega Briti turule. Märkimisväärt on veel Läti väljaveo kiire tõus.

Vöi kvintaali-hind kuldfrankides, aasta keskmised.

Butter Prices per Quintal in Gold Francs, Yearly Averages.

	1938	1937	1936	1935
Kopenhaagen: Taani	153,88	151,84	140,86	129,70
Leuwarden: Hollandi	135,22	130,90	112,47	101,80
Saksa: Vöi kvaliteet-				
dimärgiga	324,70	321,60	321,33	321,38 ¹⁾
London:				
Taani	191,35	189,85	178,59	167,62
Argentiina	148,98	13,78 ²⁾	145,51 ²⁾	123,10 ²⁾
Austraalia	169,20 ²⁾	163,38	149,77	133,27
Uus-Meremaa, soo-				
latud	172,59	151,51	150,92	135,58

¹⁾ Hamburg; Schlesholstein.
²⁾ Ei ole hinnatud sellel perioodil.

Taani ja mitmed väiksemad Saksat varustajad riigid said kasu sisseveo suurenemisest, kuna keskmised varustajad, nagu Rootsi ja Holland, piirdusid sama suure kogusega nagu e. a.

Võrreldes rahvusvahelisi vöihindu (kuldfrankides), tuleb pidada silmas iga riigi tege-likku hinnataset. Hinnanoteering näitab eranditult paranemist võrreldes eelmiste aastatega ja pidevat tõusu alates 1934. a. Tegelikult sai hinnatõus üldiseks, kuid peamiselt Saksas. Jättes viimase välja, on hinnad siiski võrdlemisi madalad, arvestades taset, mis valitses enne suurt hindade langust, nagu näitavad 1931. a. hinnad. Samaselt on suurenenud vahe mitmesuguste hindade vahel 1931 ja 1934. a. kestel. Hindade langusajal oli see vahe Londoni turul selgesti märgatav vöihinnangu juures päritolumaa järgi. Eriti märkimisväärt on eelistatud seisukoht, millist omas taani vöi Londoni turul. Järelikult need hinnad, millised olid 1934. a. eranditult madalad, näitasid tõusu, kuna teiste vöide hinnad ei tõusnud samas ulatuses. Seega vahe mitmesuguste hindade vahel on taas vähenenud.

TÖÖSTUS JA KAUBANDUS

TÖÖSTUSETTEVÖTTED JA TÖÖLOLU. INDUSTRIAL ENTERPRISES AND EMPLOYMENT.

Tööstusettevötte ja töötajate arvu kokkuvötted k. a. 1. mailks, arvatud kaasa ehituse alal tegutsevad ettevötted, näitavad aktiivsuse tõusu, kuigi hooaja möödumisel lõpetas suur arvu piiritusvabrikuid tegevuse. Aktiivsuse suurenemine toimus peamiselt sesoonselt tegevail aladel, nimelt turba- ja telliskivitööstuses, kivi- ja paemurdudes, säeveskites ja ehitustööstuses. Teisis tööstusharudes oli osalt vallandamisi, osalt aga töötati endise koormisega. K. a. 1. mailks oli suur- tööstuses tegevaid ettevötteid 436 (20 ja enam töölisega ettevötted) eelmise kuu 433 vastu, ning kesktööstuses (5—19 töölisega ettevötteid) 1013 eelmise kuu 1036 vastu. Üldiselt suurenes töötajate arv suur- ja kesktööstuses k. a. 1. mailks võrreldes 1. apr. 1937 töötaja võrra ehk 2,7%; võrreldes m. a.

sama ajaga on töömaht suurenenud suur- ja kesktööstuses 638 töötaja võrra ehk 1,1%.

Töötajate arv tööstuses

	Suurtööstus	Kesktööstus	Kokku
1. V 1939	50 072	9 808	59 880
1. IV 1939	48 517	9 806	58 323
1. V 1938	50 365	8 877	59 242
1. V 1937	46 499	9 895	56 394
1. V 1936	30 361	5 124	35 485
1. V 1929	32 064	5 294	37 358

Suurenemine vöi vähenemine ± 1. V 1939.

Võrreldes	Suurtööstus	Kesktööstus	Kokku
1. IV 1939	+ 1 555	+ 2	+ 557
1. V 1938	- 293	+ 931	+ 638
1. V 1937	+ 3 573	- 87	+ 3 486
1. V 1936	+19 711	+4 684	+24 395
1. V 1929	+18 008	+4 514	+22 522

Murdude ja kaevanduste rühmas oli 1. V k. a. suur- ja kesktööstuses 5251 töötajat, mis

on suurem eelmisest kuust 586 töötajat ehk 12,6%, kuid väiksem m. a. 1. V seisust 1063 töötajat ehk 16,8%. Töömaht suurenes turba-tööstuses ning kivi- ja paemurdudes, kuid püsis endisel tasemel õlikivikaevandusis.

Mineraalide töötlemise alal tõusis töötajate arv k. a. 1. V suur- ja kesktööstuses 2982, mis on suurem eelmisest kuust 142 töötajat ehk 5% ja m. a. samast kuust 414 töötajat ehk 16%. Võrreldes eelmise kuuga suurenes töömaht tsemendi-, lubja- ja kipsitööstuses 7,8%, savi- ja keraamikatööstuses 15,7%, kuid vähenes klaasitööstuses 5,8%. Võrreldes m. a. sama ajaga suurenes töömaht tsemendi-, lubja- ja kipsitööstuses 13,2%, savi- ja keraamikatööstuses 21,7% ja klaasitööstuses 13,3%. Metallitööstuses oli k. a. 1. V suur- ja kesktööstuses 7730 töötajat eelmise kuu 7781 vastu, seega 51 töötajat ehk 0,7% vähem. Võrreldes m. a. sama ajaga vähenes töötajate arv 1,7%. Suuremat tagasiminekut võib märkida hooaja möödumisel elektriparaatide- ja raadiotööstuse rühmas, kuna teisis metallitööstuse allrühmis püsis töömaht endisel tasemel.

Keemiatööstuses oli 1. V s. a. suur- ja kesktööstuses 3203 töötajat, mis on eelmisest kuust väiksem 36 töötajat ja suurem m. a. seisust 69 töötajat. Võrreldes eelmise kuu ja m. a. sama ajaga võib märgata väikest tagasiminekut peagu kõigil keemiatööstuse erialadel.

Nahatööstuses ei olnud apr. kestel suuremaid inimtööjõumahu muutusi. Võrreldes m. a. aga on nahatööstuses töötajate arv kasvanud 7,6%, sellest toornahatööstuses 8,3% ja nahkesemete valmistamise alal 4,1%.

Tekstiiltööstuses tegeles k. a. 1. V suur- ja kesktööstuses 12824 töötajat, seega vähem eelmisest kuust 148 töötajat ehk ca 1% ja 1938. a. sama aja seisust suurem 703 töötajat ehk 5,5%. Apr. vähendati tööjõude kõigis tekstiiltööstuse erialades, arvatud välja riide apreteerimine ja värvimine. Kuid võrreldes m. a. maiga on töömaht siiski veel suurem puuvillatööstuses 15,7% ning apretuur- ja värvimistööstuses 13,6%; teisis tekstiiltööstuse erialades püsis tööjõumahu endisel tasemel.

Puutööstuses tõusis töötajate arv suur- ja kesktööstuses k. a. 1. V 6040-le, olles suurem

eelmise kuu seisust 208 töötajat ehk 3,6%, kuid 1938. a. maist väiksem 272 töötajat ehk 4,3%. Saeveskites suurenes töömaht, k. a. apr. 246 töötajat ehk 8,2%, kuid oli väiksem m. a. seisust 3,5%. Mööbli- ja vineeritööstuses ja muude puuesemete valmistamise alal vähenes töötajate arv võrreldes eelmise kuu ja m. a. sama ajaga.

Paberitööstuses oli suur- ja kesktööstuses k. a. 1. V 2882 töötajat. Ses rühmas ületas inimtööjõumahu eelmise kuu seisu 1,6% ja m. a. sama aja seisu 15,5%. Uusi töölisi võeti juurde ja suurendati tööjõudude arvu peamiselt pabersemete valmistamise alal (8,7%) tselluloosi- ja paberivabrikud töötasid aga apr. endise tööliste arvuga. Võrreldes m. a. sama ajaga suurenes aga töömaht paberi- ja tselluloosi valmistamise alal 16,4% ning pabersemete valmistamise alal — 11,0%.

Polügraafiatööstuses ei olnud apr. kestel töötajate arvus suuremat muutust; võrreldes m. a. ulatub aga sel alal inimtööjõumahu laienemine 4,9%.

Toit-, maitseainete- ja jookide tööstuses langes töötajate arv 1. maiks suur- ja kesktööstuses 6033-le, olles madalam eelmise kuu seisust 7,4%, kuid kõrgem m. a. sama aja seisust 5,3%. Võrreldes eelmise kuuga esinevad selle tööstusharu erialadest töömahu vähenemisega: jahuveskid — 3%, šokolaadi- ja kompekitööstus — 7%, liha- ja kalatööstus — 25%, kartuli- ja siirupitööstus — 26% ning piirituspõletus-, piirituspuhastustööstus ja pärnivabrikud — 55%. Teisel erialadel oli töömahu kitsenemine väiksem. Võrreldes m. a. maiga on töömaht suurenenud leivatööstuses üle 6%, šokolaadi- ja kompekitööstuses üle 13%, tapamajades ja külmutushooneis 9%, toiduõlide- ja -rasvade tööstuses üle 10%, likööri- ja veinivabrikuis 6%, linnase- ja õlletehaseis 19% ja karastavate jookide tööstuses ligi 6%. Teisel selle tööstuse erialadel on töömaht m. a. 1. maiga võrreldes vähenenud.

Kehakatte- ja pudukaupadetööstuses oli 1. V k. a. suur- ja kesktööstuses 3267 töötajat, olles kõrgem eelmisest kuust 88 töötajat ehk 2,8% ja 1938. a. samast ajast 433 töötajat ehk 15%. Sesooni ootel suurenes töömaht riidevalmistamise alal kui ka jalaväetööstuses. Võrreldes m. a. sama ajaga

Töölohu ja tööliste teenistus tööstuses — *Employment, and Earnings in Industry.*

	Töötajate arv <i>Number of Workers</i>			Tunniteenus suurtööstuses aprillis 1939. <i>Hourly Earnings in Large-scale Ind. in April, 1939</i>					
	1. V 1939		± Aprillis 1939 In April 1939	Senti tunnis <i>Sents per Hour</i>		Indeksid (eelmise aasta vastav kuu-100) <i>Indexes (Corresponding Month of Previous Year - 100)</i>			
	Suurtööstus <i>Large-scale Industry</i>	Suur- ja kesktööstus — <i>Large-scale and Middle-sized Industry</i>				Teenistuse nimesväärtus <i>Nominal Earnings</i>		Reaalteenistus <i>Real Earnings</i>	
				M.	N.	M.	F.	M.	N.
I Murrud ja kaevandused — <i>Mines and quarries . . .</i>	5 173	5 251	+ 586	47,8	27,3	108	109	108	109
II Mineraalide töötlemine — <i>Mineral working industry . . .</i>	2 558	2 982	+ 142	41,2	22,1	100	82	100	82
III Metallitööstus — <i>Engineering industry . . .</i>	6 890	7 750	— 51	48,0	28,5	104	106	104	106
IV Keemiatööst. — <i>Chemical ind. . .</i>	2 868	3 203	— 36	38,8	28,8	94	85	94	85
V Nahatööstus — <i>Leather ind. . .</i>	822	824	— 6	39,0	22,5	104	104	104	104
VI Tekstiilitööstus — <i>Textile ind. . .</i>	12 158	12 824	— 148	38,2	29,0	106	106	106	106
VII Puutööstus — <i>Woodworking industry . . .</i>	4 622	6 040	+ 208	41,2	28,7	101	104	101	104
VIII Paberitööstus — <i>Paper ind. . .</i>	2 746	2 852	+ 45	40,0	26,8	103	98	103	98
IX Polügraafiatööstus — <i>Polygraphic industry . . .</i>	1 023	2 132	— 10	54,8	35,0	108	105	103	105
X Toit-, maitseain. ja jookide ts. — <i>Foodstuff, stimul. and beverage industry . . .</i>	3 692	6 033	— 485	44,0	24,1	108	109	108	109
XI Kehakatte- ja pudukaupade ts. — <i>Clothing a. dry-goods ind. . .</i>	2 104	3 287	+ 88	48,4	25,1	103	92	103	92
XII Ehitustööst. — <i>Building ind. . .</i>	4 412	5 155	+ 1 219	40,4	21,0	96	99	96	99
XIII Elektriijaamad ning gaasi- ja vesivarustus — <i>Electric power plants, gas and water works . . .</i>	1 037	1 116	+ 3	50,1	34,0	100	104	100	104
XIV Puhastustööstus — <i>Sanitation industry . . .</i>	127	441	+ 2	45,6	25,6	117	95	117	95
Kokku — <i>Total . . .</i>	50 072	59 850	+ 1 557	48,3	27,6	102	108	102	108

oli töömaht suurem riievalmistamise alal 7,8%, jalandudetööstuses 15% ning moe- ja pudukaupadetööstuses üle 25%.

Ehitustööstuses tegeles k. a. 1. V Suur- ja kesktööstuses koos a.-s. „Ehitaja“ ja Teedeministeeriumi Ehitusosakonna töötajatega 5 155 töötajat eelmise kuu 3 936 vastu, seega 29 töötajat ehk 31,0% enam. Võrreldes 1938. a. maiga vähenes töötajate arv 433 ehk 8%. Hoonetehituste alal suurenes töömaht võrreldes eelmise kuuga 865 töötajat ehk 41%, välisehituste alal 354 töötajat ehk 19,4%. Võrreldes m. a. maiga on töömaht hoonetehituste alal tänavu 257 töötajat ehk 8% ja välisehituste alal 186 töötajat ehk samuti 8% väiksem.

Elektriijaamades ning gaasi- ja vesivarustise alal suurenes töötajate arv suur- ja kesktööstuses võrreldes eelmise kuu ja m. a. sama ajaga vastavalt vaid 0,3% ja 1,7%.

Puhastustööstuses oli k. a. 1. V suur- ja kesktööstuses 441 töötajat eelmise kuu 439

ja m. a. sama aja 343 vastu, mis annab tööjõu suurenemise vastavalt 0,5% ja 28,6%.

Vaatamata tööliste arvu üldisele juurdekasvule langes apr. tööliste efektiivne rakendus — tööliste töötundide üldarv.

Tööliste töötundide üldarv suur- ja kesktööstuses (1000):

	Suurtööstus	Kesktööstus	Kokku
1939. a. aprillis	7 045	1 415	8 460
1939. a. märtsis	8 015	1 635	9 650
1938. a. aprillis	7 084	1 291	8 375
1937. a. aprillis	7 738	1 617	9 350
1936. a. aprillis	6 811	1 156	6 967

Suurenemine või vähenemine %:

Võrreldes	Suurtööstus	Kesktööstus	Kokku
1939. a. märtsiga	-12,1	-13,5	-12,3
1939. a. aprilliga	-0,6	+ 9,6	+ 1,1
1937. a. aprilliga	-8,9	-12,5	-9,5
1936. a. aprilliga	+ 3,4	+22,4	+21,4

Seda põhjustasid lihavoõttepühad, millised tänavu langesid aprillile ja mistõttu kalendri-

tööpäevade arv oli väiksem kui k. a. märtsis ja ka m. a. apr. Tööstustööliste keskmine tööpäevapikkus oli k. a. apr. suurtööstuses meestel 8,21 tundi ja naistel — 7,99 t., ning kesktööstuses meestel 8,18 ja naistel — 8,00 t. Elmise kuu keskmine tööpäevapikkus oli suurtööstuses vastavalt 8,20 ja 8,03 t. ja kesktööstuses vastavalt 8,07 ja 8,07 t. Seega pikenes tööpäev meestel suurtööstuses 0,1% ja kesktööstuses 1,4%, lühenedes aga naistel suurtööstuses 0,5% ja kesktööstuses 0,9%.

Tööliste ja administratsiooni palgasumma näitab k. a. apr. tõusu, kuigi üldiselt apr. töötati vähem kui märtsis. Eriti tõusid administratsiooni hulka kuuluvate isikute tasud, kellelele pühade puhul maksti lisatasudena ca 80 tuh. kr.

Keskmine tööliste tunniteenistus oli k. a. apr. suurtööstuses meestel 43,3 s ja naistel — 27,6 s ning kesktööstuses meestel — 37,8 s. ja naistel 23,9 s., mis on kõrgem k. a. märtsi keskmisest tunniteenitusest suurtööstuses meestel 1,4% ja naistel — 1,5% ning kesktööstuses meestel — 5,3% ja naistel 6,7%. Võrreldes m. a. apr. tõusis keskmine tunniteenistus suurtööstuses meestel 2,1% ja naistel — 2,6% ning kesktööstuses meestel 6,5% ja naistel 3,9%.

Palga üldsumma suur- ja kesktööstuses (1000 kr.)

	Töölised	Administratsioon	Kokku
1939. a. aprillis . . .	3 223	878	4 101
1939. a. märtsis . . .	3 055	797	3 852
1938. a. aprillis . . .	3 065	815	3 880
1937. a. aprillis . . .	2 990	686	3 676
1936. a. aprillis . . .	2 109	582	2 696

Suurenemine 1939. a. aprillis (%)

Võrreldes	Töölised	Administratsioon	Kokku
1939. a. märtsiga . .	+ 5,5	+10,2	+ 6,5
1939. a. aprilliga . .	+ 5,2	+ 7,7	+ 5,7
1937. a. aprilliga . .	+ 7,8	+28,0	+11,6
1936. a. aprilliga . .	+52,8	+50,9	+52,7

Reaalteenistus (teenistuse ostujõud tunniteenituse alusel) oli apr. võrreldes 1938. a. apr. suurtööstuses meestel 2,0% ja naistel — 3,0%.

Tööõnnetusi oli k. a. apr. 713, sellest suurtööstuses 652 ja kesktööstuses 61. Ühe milj. töötunni kohta oli tööõnnetusi suurtööstuses 93,1 ja kesktööstuses 43,6, keskmiselt 89,1 tööõnnetust. Suhteliselt langes tööõnnetuste sagedus võrreldes m. a. 7,2%, sellest suurtööstuses 10,1%, kesktööstuses aga tõusis 41,6%. Võrreldes k. a. märtsiga langes tööõnnetuste sagedus keskmiselt 22,3% suurtööstuses 22,7% ja kesktööstuses 17,6%.

RAUDTEETEGEVUS APRILLIS 1939. A. — RAILWAYS IN APRIL, 1939.

Raudteetegevus k. a. apr. oli kõigil aladel aktiivsem m. a.-st. Maksulist kaupa veeti 231 tuh. tn m. a. 206 tuh. tonni vastu ehk 12,1% enam. Kaubavedu suurenes sisemaavee alal 13,8%, kuna eksport- ja importvedud kahanesid, esimene m. a. 3 tuh. tn-lt 2,3 tuh. tn-le ehk 20,0%, teine — 7 tuh. tn-lt 5,3 tuh. tn-le ehk 24,3%. Transiitvedu, mis suhteliselt ei oma peagu mingit osatähtsust kauba veos, kuuekordistus m. a. 0,1 tuh. tn-lt 0,7 tuh. tn-le. Veetud kaubakoguse aktiivsus ja ühe tn. keskmise veokauguse pikenedes m. a. 98,1 km-lt 108,8 km-le põhjustas tn-km suurenemist m. a. 20 204 tuh-lt 25 125 tuh-le, mis ületab e. a. tn-km arvu 4921 tn. ehk 24,4%. Kaubavedu elavnes laiarööpmelisel teel tn-km järgi 31,0%, kitsarööpmelisel vaid — 5,9%.

Reisijatelliklus suurenes arvult m. a. 915 tuh-lt 1012 tuh-le ehk 10,6%, elävnedes

peamiselt pikamaareisijate arvel, mis suurenes 14,3%, lühimaareisijate arv aga 9,1%, II kl. reisijate arv kahanes 17,6%. Välisühenduse reisijate arv oli 4,4 tuh-ga võrdne. Reis.-km arv suurenes m. a. 23 679 tuh-lt 32 036 tuh-le ehk 11,7%, mis oli tingitud peamiselt pikamaareisijate arvu võrdsest suurenemisest reisijateveoga.

Raudtee-jõuvankrite kodunt-koju vedu vähenes m. a. 1438 tn-lt 1327 tn-le ehk 7,7%. Et eelmisel aastail ei arvestatud raudteejõuvankreil veetud kauba tn-km, puudub selleks võrdlemise võimalus ja tuleb piirduda ainult tänava aasta tn-km arvuga, mis k. a. tõuseb 18 021-le. K. a. moodustab Puka-Tõrva vaheline kaubavedu koguselt ca 25% tn-km arvult aga ca 60%, mis oli tingitud 31-kilomeetrilisest veokaugusest. Üüritud jõuvankrite vedu suurenes aga koguselt kui

ka tn-km arvult. Veetud kaubakogus suurenes m. a. 464 tn-lt 591 tn-le ehk 27,4%; tn-km arv kasvas küll koguse suurenemise tõttu, kuid ühe tn-i keskmise veokauguse lühenemine m. a. 25,8 km-lt 23,5 km-le põhjustas langust, nii et tn-km arv oli aktiivne vaid 16,0% ehk 13 868 : 11 958 vastu k. a. kasuks. M. a. ei arvestatud eraldi jõuvankrite vedu laia-ega kitsarööpmelise tee piirkonnas, käesoleva teg-aasta esimese kuu arvestuse järgi vedasid raudtee-jõuvankrid ca 80% laiarööpmelise tee vedudest, kuna üllritud jõuvankrite vedu on peagu võrdne (tonne 46,5%, tn-km 49,5% kitsarööpmelise tee piirkonnas) mõlema tee piirkonnas.

Vedude aktiivsus mõjustas ka tulude enamlaekumist, nagu näha jaamakassade rahalise käibe kokkuvõttest, mis m. a. 1257 tuh. kr-lt suurenes 1372 tuh. kr-le ehk 9,1%. Kaubaveost, milline tululiik moodustab üle poole tulude üldsummast, laekus tänavu 769 tuh. kr. m. a. 663 tuh. kr. vastu ehk 16,0% enam. Osatähtsusest teiseks suuremaks tululiigiks on reisijateveost laekuv tulu, mis suurenes m. a. 529 tuh. kr-lt 550 tuh. kr-le ehk 4,0%. Pagasiveost laekuv ja muud tulud olid passiivsed, esimene 2,9%, teine 36,7%. Pagasiveost laekus 34 tuh. kr., mis on 1000 kr. vähem, ja muud tulud kahanesid m. a. 30 tuh. kr-lt 19 tuh. kr-le.

LAEVANDUS

TALLINNA SADAMA TEGEVUS MAIS K. A.

TALLINN HARBOUR IN MAY, 1939.

Maiga algab tavaliselt elavam tegevus sadamas. Nii näemegi järgnevaist arvudest läbikäigu tõusu Tallinna sadamas:

	Saabunud			Väljunud		
	Mai	Apr. 1.I—31.V	Apr. 1.I—31.V	Mai	Apr. 1.I—31.V	Apr. 1.I—31.V
Laevade						
maht . .	96 120	81 491	866 828	108 881	81 098	881 159
Kaubad, tn.	41 789	25 352	149 496	89 621	87 079	154 755
Reisijaid,						
arv . .	5 861	1 023	8 714	5 374	1 260	9 227

Mahu läbikäik Tallinna sadamas mais tõusis võrreldes eelmise kuuga 22,7%. Samuti kasvas ka kaubavedu, eriti aga reisijatevedu. Kaupade läbikäik mais oli suurem eelmisest kuust 18 979 tn. ehk 30,3%. Juurdekasv toimus peamiselt sisseveo arvel, milline tõusis

25 352 tn-lt apr. 41 789 tn-le mais, suurenes 64,8%. Mais veeti suuremas koguses raskekaalulisi kaupu, nagu väetisi, väevil, kivist jne. Väljaveos ulatus juurdekasv ainult 6,8%. Reisijaid liitles mais Tallinna sadama kaudu viis korda enam kui apr. Reisijate arv kasvas peamiselt Eesti-Soome vahelise liiklemise arvel.

Tallinna sadama läbikäigus tänavu 5 kuu jooksul kaupade läbikäik on 304 251 tn. m. a. 266 264 tn. vastu, juurdekasv 14,2%. Samuti oli suurem tänavu reisijate läbikäik, nimelt 17 941 reisijat 14 739 reisi vastu.

Rannasõidu alal käis Tallinnast läbi mais ümmarguselt 200 laeva, tuues 9976 tn. ning viies Tallinnast 1868 tn. kaupa.

PRAHITURG. — FREIGHT MARKET.

Laevade prahiturg kuni 8. juunini oli teatava nõrgenemistendentsiga üleookeani vedudel ja mõnedel Euroopa vedudel. Kuid üldine nõudmine oli siiski võrdlemisi mitmekesine ega tekkinud raskusi laevade paigutamise-ga, kuigi veohinnad mitmel ookeaniveol olid pisut lõdvenenud.

Viljavedudel nõudmine L.-Ameerika vedudeks oli väheõitu ning hinnad olid promptvedudel 9d — 1/— üle miinimumi,

hilisemal vedudel aga ainult 3d—6d üle miinimumi. Teised viljavedud olid peagu soigus. Tehti vaid mõni üksik laadung P.-Ameerikast miin.-hindadega. L.-Aafrikast oli mitmeid laadungeid maisi P.-Ameerikasse hinnaga 19/—19/6.

Teisel ookeanivedudel V.-India suhkruveol langesid hinnad Kuubast Inglisse 17/6-le. Rohkesti oli metsavedusid Kanadast Inglisse, maksti:

1950 std. Rimouski / Glasgow 60/— okt.,
850 std. Carlton / Ingl. L. R. 72/6,

Vanarauast P.-Ameerikast Inglisse maksti 18/—.

Vahemerest oli elav tegevus maakide ja fosfaatide veol, hinnad püsivad. Maksti: Bona/Middlesbrough 9/3; Bougie/Ghent 9/—; Sfax/Ghent 9/—; Bona/Antwerpen 7/—; Sfax/London 11/—; Huelva/Glasgow 10/6.

Vili: Constanza (Varna) Bourgos — Antwerpen 14/6.

Süiteveol hinnad läksid veidi tagasi, kuid tegevus oli endiselt elav. Maksti:

Bristoli kanal — La Plata	9/6
" " — Aleksandria	8/6 — 8/9
" " — Gibraltar	6/9 — 7/—
" " — Lissabon	7/— — 7/1½
" " — Rouen	4/6 — 4/9
Inglise ida rand — Taani	5/— — 6/—
" " — Sise-Balti meri	5/— — 6/6
Danzig/Gdynia — La Plata	14/6 — 15/—
" " — Vahemeri	11/— — 11/6
" " — Taani, Rootsi	5/— — 6/—

Metsaveol nõudmine elavnes ning hinnad kõvenesid. Tänavu on metsa müüdid rohkesti Soomest ja Rootsist, juba kummast-

ki üle 550 000 std. Palju metsa tuleb ka Kanadast, kust hinnad on soodsamad. Mõned viimased tehingud:

1200 Std. Uleaborg — London	38/— juuni
260 Std. Uleaborg — Southampton	52/6
800 Std. Ükspila — Grangemouth	37/6
900 Std. Kotka — Yarmouth	38/6
625 Std. Wiipuri — Wisbech	45/—
510 Std. Soroka — Gr. Yarmouth	54/—
475 Std. Walkom — Ipswich	49/—
625 Std. Råfås/Wasklot — London	35/—

Ajalepingu-prahtimine elavnes viimase nädalal üksikuiaks reisideks kui ka pikemaks ajaks. 9450 dw. tn. laevast 12 kuuks maksti 3/4½; 2750 dw. tn. laevast 9 kuuks £ 890; 750 dw. tn. 12 kuuks £ 380.—.

„Lloyds List'i" prahtindeks mais näitas tõusu 3,7%, olles (1923=100):

	Tõus %
Euroopa	89,2 +4,1
P.-Ameerika	97,3 +2,3
L.-Ameerika	79,4 +5,8
I.India, Aafrika	98,2 +5,8
V. ook., Austr.	81,6 +1,5
	89,1 +3,7

Mais 1938. a. oli indeks 92,7 ja 1937. a. — 119.

PÕLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD

VÕITURG. — BUTTER MARKET.

Võihindade liikumises jätkus m. n. paranemine. Nii noteeriti meie võihinnaks Manchesteris 118—120 š. cwt. e. n. 114—116 š. vastu. Taani võihinnaks noteeriti Londonis 126—127 š. cwt. e. n. 122 š. vastu. Vastavalt hinnaparanemisele Inglises noteeriti Koppenhaagenis taani ametlikuks võihinnaks 222 Tkr. 100 kg kohta e. n. 207 Tkr. vastu. Saksast saadav hind paranes meil samuti ning jõudis Inglisest saadavale hinnatasele, kuna m. n. oli Saksast saadav hind madalam. Vastavalt hindade kujunemisele ja väljaveetud võikoguste vahekorrale üksikute turgude järgi noteeriti meie eksportvõihinnaks 156 s. kg. Tendents kindel.

Võitoodangu sesoonne tõus Saksas näib jõudvat kõrgseisu, kusjuures üldine toodang on enamvähem püsinud m. a. sama aja tasemel. Väljavaated edasiseks piima- kui ka

võitoodangu kujunemiseks on Saksas soodsad. Rohukasv karjamail on hea ning senini tehtud niitheinakogus on suurem ja mihuselt samuti parem kui m. a. Samuti on suuja sõratõve levimisele pandud piir. Kui näit. m. a. 1. juunil oli suu- ja sõratõves 43 861 karja, langes see arv k. a. samaks ajaks 753 karjale.

Piima ja ühtlasi võitoodangu areng Eestis on k. a. toimunud võrdlemisi edukalt, kuigi ebasoodsad ilmastikuolud on pidurdanud rohukasvu. Võitoodangu liikumine nähtub kujukalt väljaveost. Nii eksporditi meil võid k. a. mais 1518 tn m. a. sama kuu 1218 tn vastu. Seega suurenes või väljavedu mais 300 tn. K. a. esimese 5 kuu jooksul tõusis või väljavedu 4994 tn-le m. a. sama aja 4400 tn vastu, suurenedes seega 13%. Väljaveetud võikogusest läks Inglisse 3349 tn,

Saksa 1597 tn ja ülejäänud osa teisile tur-
gudele.

Riiklikult kindlustatud ekspordivõihinna
alandamine kr. 1,90-lt kr. 1,60-le tõi kaasa
ka siseturu-võihinna nõrgenemise. Nagu sel-
gub, ulatub võihinna langus siseturul kuni
30 s. kg kohta.

M. n. maksus või siseturul s. kg:

Tallinnas	lanavõi 175—190	kõõgivõi 155—165
Tartus	" 170—180	" 150—165
Viljandis	" 180	" 150—165
Vaigas	" 170—190	" 150—170
Rakveres	" 175—180	" 150
Narvas	" 190	" 165—185

KASEIINURG. — CASEINE MARKET.

Kaseiini maailmaturul näitasid k. a. hin-
nad kevadkuul langust ja saavutasid madal-
seisu, mistõttu ei ole lähemas tulevikus näha
olukorra tunduvat paranemist. Argentiina
oli sunnitud alandama hindu, kuna P.-Am.
Ühendriiges ostude ärajäämisega on kauba-
minek vähenenud ja tagavarad suured. Ei ole
tõenäoline, et P.-Am. Ühendriigesse avaneb
lähemal ajal võimalus teostada suuremaid
müüke. Euroopas ei mõju praegune poliiti-
line olukord kaseiinitarvitusele soodsalt. Kui-
gi kaseiin omab tähtsust ka sõjatööstustoor-

ainena, on kaseiini tähtsus ja tarvitus pabe-
ri-värvitööstuses jne. siiski kaugelt suurem.

Tallinnas noteeriti 12. VI toorkaseiinile en-
dised hinnad, s. o. I sordi hinnaks 13 s. ja
II — 11 s. kg franko piimatalitus. Tendents
vaikne.

Mais eksporditi vaid 5505 kg 3417 kr.
väärtuses m. a. 10 020 kg vastu, s. o. 45%
vähem. M. a. esimese 5 kuu eksport oli
55 033 kg, mis on ka väljaveost 8,4 korda
suurem.

PEEKONITURG. — BACON MARKET.

Peekoniturul püsib vaikne tendents. Kuid
esimesi tunnuseid turu paranemiseks on siis-
ki juba märgata. Teatavate peekonilõigete
hinnad on kõvenenud kuni 15 š. tsn-lt.
Seega võib loota ka peekonihindade parane-
mist veel käesoleva kuu jooksul.

Inglises määrati kolmanda veerandi jaoks
eesti peekonivoote 16 710 tsn ehk 1285 tsn
nädalas. Aasta esimese poole kohta oli kvoo-
te ühes lisadega 1126 tsn nädalas. Seega on
kolmanda veerandi kvooote 159 tsn ehk 14%
suurem.

K. n. maksavad Lihaekspordi ühistapa-
majad endiselt järgmisi hindu:

Tapakaalud	1. sort	2. sort	3. sort	4. sort
60 —72 kg.	100	95	89	Sise-
55,5—59 "	95	91	89	туру-
72,5—75 "	95	91	85	hinnad
75,5—80 "	91	87	84	

Elussigade hindadeks noteeriti:

120—160 kg. rasked	67 s. eluskaalu-kg.
üle 160 " " "	61 " " "

TAPALOOMADE JA LIHATURG. — CATTLE AND MEAT MARKET.

Tapaloomade ja lihaturul esines m. n. üle-
pakkumine kõigi kaubaliikide juures, millest
tingituna ka hinnad nõrgenesid; eriti märga-
tavalt nõrgenesid tapetud sigade hinnad.
Sealiha ülepakkumist põhjustasid e. n. püsi-
nud kõrged hinnad, millest tingituna toodi
e. n. ülesostjate ja ka talupidajate poolt sigu
hea hinna lootusel ülemäära turule. Velste
pakkumine püsib juba mõnda nädalat üle
keskmise; kuna loomasöödaolud on nõrgad,
püütakse võimalikult pulle ja ka viletsamaid
piimaloomi turustada lihaloomadeks.

Nädala keskmiselt maksusid suurmüügil:
suured pullid: rammusad 47—49 s. ja
keskmised 46—48 s.

Väiksemad pullid: rammusad 45—
47 s., keskmised 44—45 s. kg ja lahjad 42—
44 s. kg. Eluskaalu järgi maksusid suure-
mad pullid 29—30 s. ja väiksemad 23—26—28
s. kg.

Lehmad ja härjad: nuumatud 50—55
s., rammusad 45—50 s., keskmised 40—44 s.,
ja lahjad 33—37 s. kg, eluskaalu järgi 16—24
—31—33 s. kg.

Mullikad: nuumatud 50—55 s., rammusad 45—47 s., keskmised 43—45 s. ja lahjad 36—40 s. kg; eluskaalu alusel 20—25—28—33 s. kg.

Vasikad, tapetult ühes nahaga: nuumatud 60—70 s., rammusad 53—60 s., keskmised 47—50 s. ja lahjad 40—45 s. kg; eluskaaluga 29—34—40—49 s. kg.

Lambad tapetult ilma nahata: rammusad 50—55 s., keskmised 43—50 s. ja lahjad 35—45 s. kg.

Eksportlambad: Rootsi eksporditava värske lambaliha hindade noteerimiskomisjoni koosolekul noteeriti eksporditava värske lambaliha hinnaks Tallinna tapamajades headuse järgi 105—110 s. kg, eluskaaluhinnaks franko saatejaam 44—47 s. kg.

Sead: noored peekonkaalulised 75—80 s., rasvasaad 74—78 s., lihasead 73—75 s. ja vanad emised 65—68 s. kg, eluskaaluga 58—61 s. kg.

TOORNAHKADE TURG. — RAWHIDE MARKET.

Toornahkadeturul püsib seisund endiselt kindel. Toornahkade hindade noteerimiskomisjoni koosolekul 9. VI s. a. Börsikomitee juures noteeriti toornahkade hinnad franko vastuvõtupunkt 12. VI—18. VI s. a. järgmiselt:

Veisenaahad, värsked I sort 70 s., II sort 73 s. ja praaknahad 50 s. kg, soolatud nahad I sort 82 s., II sort 84 s. ja praaknahad 60 s. kg. Tendents kindel.

Vasikanahad, kuivad I sort kerged, värskelt kuni 3,5 kg kr. 3,50 tk., II sort

PÖLLUMAJANDUSLIK VÄLJAVEDU. EXPORTS OF AGRICULTURAL PRODUCTS

	Nädalas		1939. a.	1938. a.	1937. a.
	5./VI 11./VI 1939	29./VI 4./VI 1939	1./I kuni 11./VI	1./I kuni 12./VI	1./I kuni 13./VI
VOI (tonni) Butter (tons)	76,6	564,0	4571,0	4531,0	4231,7
Sellest:					
Saksa . . .	76,6	30,1	1674,3	1382,8	1494,8
Inglise . . .	—	530,6	3848,9	3162,2	2613,3
MUNAD (tuh. tk.) — Eggs (1000)	720	2599	21736	13732	10509
Sellest:					
Inglise . . .	—	1619	9738	6214,3	1289
Saksa . . .	720	891	10549	6380,0	9220
PEEKON (tonni) — Bacon (tons)	—	127,0	1415,3	919,9	915,1
LINA (tonni) Flax (tons)	17,1	42,8	5164,9	2875,8	4113,6
Sellest:					
Inglise . . .	—	10,2	3040,4	1459,3	1576,4
Belglise . . .	—	—	55,7	0,5	201,5
Soome . . .	16,9	7,1	225,6	259,5	243,4
Saksa . . .	—	25,5	1284,6	203,6	1385,6
Prantsusse . . .	—	—	172,3	342,2	522,1

värskelt raskemad kui 3,5 kg ühe kg hind kr. 1,10 ja III sort praaknahad kr. 1,75 tk. Tendents kindel.

Lambanaahad — I sort OJ kr. 3,35 tk., II sort J kr. 3,00 tk., III sort L kr. 2,25 tk., IV sort K kr. 1,75 tk Tendents kindel.

Hobusenaahad I sort soolatud 17 kg ja üle ning värsked 20 kg ja üle kr. 11,00 tk., II sort soolatud alla 17 kg ja värsked alla 20 kg kr. 8,00 tk. ja III sort praaknahad kr. 5,00 tk. Tendents kindel.

KANAMUNATURG. — EGG MARKET.

Kanamunaturuseisundi kujunemises avaldus m. n. Inglises importmunade hindade langus, kuna samal ajal oma maa kanamunade hinnad paranesid. Nii osutus meil m. n. Inglisest saadavaks hinnaks 7/9 š. d. 120 tk. (15,5 lb), e. n. 8 š. vastu. Vastavalt väliturult saadavale hindadele kujunes meie eksportmunade kalkulatatsioonihinnaks 49 s. kg-lt e. n. 52 vastu. Eksportmunade hinnaks noteeriti aga 70 s. kg ja siseturumunade hinnaks 65 s. kg franko kogumispunkt.

Kanamunade väljavedu on meilt k. a. näidanud tunduvalt edukust. Nii eksporditi meil k. a. mais kanamune 10,2 milj. tk. m. a. sama

kuu 8,3 milj. tk. vastu, suurenedes seega 1,9 milj. tk ehk 22,8%. K. a. esimesel viiel kuul tõusis väljavedu 21,1 milj. tk.-le m. a. sama aja 11,8 milj. tk. vastu. Kanamunade väljavedu on seega näidanud suurenemist k. a. ligi 80%. Väljaveetud munadest läks Englisse 9,7 milj. tk. Saksa 9,8 milj. tk ja ülejäänud osa teistele turgudele.

M. n. maksusid siseturul kanamunad s. paar:

Tallinnas	8—10	Valgas	9—10
Tartus	10—11	Rakveres	9—10
Viljandis	8—9	Võrus	7—8

PIIMATURG. — MILK MARKET.

Piimahindade noteerimiskomisjoni koosolekul 12. VI s. a. noteeriti Tallinna kohta endised piimahinnad, s. o. I valiku rõõskpiim müügil piimakauplustele 12 s. l ja müügil piimatööstustele 11 s. l, II valiku rõõskpiim müügil piimakauplustele 10 s. l ja müügil piimatööstustele 9 senti liiter.

Möödunud nädalal vilude ilmade tõttu oli nõudmine piima järele tagasihoidlik.

Käesoleval nädalal ilmade soojenedes võib loota nõudmise suurenemist. Ka eelolevad pidustused Tallinnas nädala lõpul

loodetavasti suurendavad piima järele nõudmist õige tunduvalt.

Väikemüügil maksus piim piimakauplusis m. n. senti liiter:

	I valik		II valik	
	pudelites	lahtiselt	pudelites	lahtiselt
Tallinnas	17—18	—	14—15	12
Tartus	16—17	18	—	10—11
Narvas	14	—	—	8
Viljandis	15	—	—	10—11
Rakveres	13—15	—	—	9—10
Valgas	15	—	—	9—10
Võrus	—	—	9—10	—
Kuressaares	—	9—10	—	—
Haapsalus	9	—	—	8

TERAVILJATURG. — GRAIN MARKET.

Teraviljaturul võib m. n. panna tähele hindade nõrgenemistendentsi, milleks avaldasid omajagu mõju soodsad teated saagiväljavaateist euroopa kui ka ülemeremais. Ameerika nisusaagi teated on küll lahkuminevad. Ametliku hinnangu järgi töötab saak kujuneda tunduvalt paremaks kui erahinnangu järgi. Et hinnangud on lahkuminevad, seetõttu ei ole P.-Am. Ühendriige saagilootuste pilt täiesti selge, kuid viimased era- kui ka ametlikud hinnangud näitavad, et saagilootused on viimasel perioodil paranenud.

Mööduandvamail teraviljaturgudel näitasid nädala keskmised hinnad langust, nii noteeriti nisuhinnaks Liverpoolis 8,24 kr. kv. e. n. 8,60 kr. vastu, seega 4,2% langust, Chicagos 10,66 kr. e. n. 11,00 kr. vastu, s. o. 3,1%

langust ja Winnipegis 8,77 e. n. 9,14 kr. vastu, s. o. 4,0% langust.

Samuti nagu nisuhinnad, näitasid ka rukkihinnad langust. Rukkihinnaks oli Chicagos m. n. 7,76 kr. kv. e. n. 8,10 kr. vastu ja Winnipegis 6,97 kr. e. n. 7,50 kr. vastu.

Koos nisu- ja rukkihinnadega näitas ka maisihind alanemist, langedes Chicagos e. n. 7,78 kr-lt kv. 7,67 kr-le, s. o. 1,4%. Sisemaa-linnade turgudel maksus m. n. teravili s. kg:

	Rukis	Nisu	Oder	Kaer
Tallinnas	18—20	22—25	17—20	13—15
Tartus	16—16,5	20—23	15—16	9,5—10,5
Viljandis	16—17	20—23	13—15	10—12
Valgas	16	21	15—17	10—12
Rakveres	16—17	19—20	13—14	9,5—10
Narvas	17—20	27	18—20	12—14

LINATURG. — FLAX MARKET.

Viimase nädala kestel on linaturg püsinud kindlana ning hinnad näitasid väikest paranemist. Kuigi on märgata tagavarade vähenemist, jäävad ketrajad ootavale seisukohale, ning teostavad linaoste väga tagasihoidlikult.

Linnahinnad šotis:

	7. VI	31. V
Võru-Petseri R	£ 87 —88	£ 86,10—87
Pärnu ülepuhastatud R	£ 87 —88	£ 86 —87
Pärnu takk I sort	£ 59 —60	£ 59 —69
Läti Iivoonia R	£ 83,10—89	£ 87,10—88

Linakaubanduses on k. a. vaitsenud elav tegevus. 1939. a. 5 kuu jooksul eksporditi lina ja takku 5 147,8 tn m. a. sama aja 2 808,2 tn vastu. Seega ületab 1939. a. lina ja takkude väljaveedu m. a. väljaveo 2 339,6 tn ehk 83%.

Tähtsamaks lina ja takkude väljaveoturgudeks k. a. on Inglise — 3 040,5 tn, Saksa — 1 284,6 tn, Rootsi — 386,0 tn ja Soome — 208,8 tn-ga.

Kuna linatagavarad on jäänud väikesiks. peetakse järgmine linahindade siseturumootering suvevaheaja tõttu juuli esimesel reedel, s. o. 7. VII.

KARTULITURG. — POTATO MARKET.

M. n. oli kartulite väljavedu veidi väiksem kui e. n. Nädala jooksul veeti välja ca 1500 kv., millest suurem osa läks Rootsi. Stokholmi turule toodi m. n. rohkesti omamaisi kartuleid, mispärast meie kartulite ostmisega oldi tagasihoidlikud. Suurema pakkumise tõttu näitasid kartulihinnad Stokholmis veidi langust.

K. a. kartulite sissevedu Rootsi on jäänud tunduvalt väiksemaks m. a-st. Nii veeti k. a. esimese 4 kuu jooksul kartuleid Rootsi 1400 kv. 7 170 kv. vastu 1938. a. samal ajal.

Meie eksportöridel on veel ladudes mõnituhat kv. kartuleid tagavaraks, kas neid kõiki õnnestub realiseerida ekspordimise teel, on raske praegu öelda.

Lääne rannast läksid m. n. viimased purjekad kartulitega Rootsi. Eksportkõlblikkud

kartulit ei ole enam Lääne rannas saada. Paldiskisse toodi isegi mõni vagun kartuleid Virumaalt.

Tööstuskartuleid võetakse väiksemal määral vastu tärklisvabrikuis. Vabrikul jätkub tagavaru käesoleval kuul tärklise valmistamiseks.

Hindades ei olnud erilisi liikumisi. Kartulihindade noteerimiskomisjoni koosolekul 12. VI 39 noteeriti Börsikomitees järgmised hinnad:

Söögikartul raudteejaamades kr. 3,00—3,30 kv. Viru rannas kr. 3,00 kv. Lääne rannas kr. 3,50—3,75 kv.

Tööstuskartul: tärklisvabrikuis 10 s. tärklise-kg.

Tendents: vaikne.

AEDVILJATURG. — VEGETABLE MARKET.

Aedviljaturul pakutakse järjest rohkem värsket köögivilja. Õige rohkesti on juba müügil kurke, tomateid, rediseid, rabarbrit. Vastavalt sellele on ka hinnad tublisti langenud. Kurke saab juba 15 s. tk., tomati-kg on langenud 3 kr-le, rediseid on eriti palju ja nende hind on langenud 5 s. kimp. M. a-st ületalvehoitud aedvilja on õige vähe. Nende hinnas võrreldes m. n. ei ole muudatusi. Väikest tõusu on näidanud hapukapsas, maksudes nüüd 35 s. kg.

Mai jooksul eksporditi aedsaadusi:

Signatureid	112 500 kg.
Kurke, soolatud	4 650 „
Jõhvikaid	98 185 „
Tomatipüreed	2 855 „
Marja- ja puuviljakonserve, eraldi nim.	9 250 „

Sigurid ja kurgid eksporditi Soome, jõhvikad Britti ja Saksa, tomatipüree Britti, marja- ja puuviljakonservid Hollandisse.

Tallinna turul maksusid jaemüügil 12. VI:

	s. kg.		s. kg.
Õunad, välism.	160—170	Spargel	150—200
Õunad, kodum.	100—120	Kartul, värske	180
Jõhvikad	80—95		s. tk.
Sibulad, vene	25—35	Apelsinid	10—20
Tippisibulad	140	Sidrunid	6—8
Hapukapsas	35—40	Kurgid, värsked	15—50
Peet	15—20	Kurgid, hapud	3—6
Kaalikas	15—20	Kurgid, marin.	5—8
Porgand	30—35	Robel, sibulad	3—5
Rabarber	10—15	Lillkapsad	35—65
Salat	90—100		s. kimp
Spinat	30—45	Porgandid	15
Tomat	300—350	Redised	5—10
Aedoad	180—200		

KALATURG. — FISH MARKET.

Kohasaagi paranemisega Pärnu lähel suurenes koha väljavedu. M. n. kestel veeti välja kala ja kalakaupu 64 550 kg, sellest koha 31 400 kg, angerjat 15 200 kg, haugi 5 250 kg, latikat 11 000 kg, lõhe 300 kg ja kalakonserve 1 400 kg.

Koha a veeti Rootsi 16 800 kg, Saksa 7 900 kg, Poola 6 600 kg ja teisisse maisse 100 kg.

Väljaveos esines merevete koha (peamiselt Pärnust) 25 400 kg ja sisevete 6 000 kg. Rannikul maksti kalureile 50—60 s. kg.

Angerjat läks Saksa eluskalana 7 500 kg ja värskena jääpakendis 7 700 kg. Rannikul maksti 130—135 s. kg.

Haugi eksporditi Rootsi eluskalana 2400 kg, ja värskena 1150 kg, Poola 1000 kg ning šveitsi 700 kg. Haugist said kalurid 25—30 s. kg.

Latikat läks Soome 8 500 kg ja Poola 2 500 kg. Rannikul maksti 20—23 s. kg.

Siseturu-kalakaubanduses püsis endine seisund. Värsket kala müügil roh-

kesti ning kaubitsemine arenes rahuldavalt. Kauba rohkuse ja valiku suhtes asus esikohal Pärnu ja sisevete ahven. Tallinnas ja Tartu turul pakuti 10—20 s kg, elusvärsket ahvenat kuni 35 s. kg.

Rohkesti oli müügil ka sisevete latikat 25—40 s. kg.

Kohahinnas esines väike langus: I valiku koha pakuti 80—90 s. kg ja II valiku 60—80 s. kg. Suuri marjaga kohasid müüdi 50 s. kg.

Lõhe müügil vähe, parima valikuga suuremast „hõbelõhest“ nõuti kuni 400 s. kg. Narva kalureile maksti koha peal 300—350 s. kg.

Räimekaubandus. M. n. valitsenud tugevate tuulte mõjul oli räimesaak kõikuv.

Pärnu lahes vähenes räimesaak. Kalasadama kaudu tuli müügile (nädala kestel) 207 500 kg, sellest läks müügile ja töötlemiseks vabalt 198 000 kg ja oksjoni teel ainult 9 500 kg. Nädala algul maksti kalureile 10—15 s. mõödust (8 kg), nädala keskmisil päevil hulgimüügil 30 s. mõödust ja jaemüügil 40 s. mõödust. Nädala lõpul oli taas langev tendents.

Haapsalu lahes räimesaak rahuldav. Nädala algul said kalurid 10 s. mõödust, viimasel poolel 25—30 s. Võrdlemisi suurel kogusel räimi paigutati soolakala valmistamiseks.

Põhjalahe rannikul räimesaak nõrk. Ai-

nult üksikuis püügipaigus liigub mõnesidki mainimisväärseid räimeparvi. (Ihasalu ja Kolga lahes), kuna Narva ja Tallinna lahe räimesaak päevas oli 1000—2000 kg piires.

Tallinna turul müüdi räimi 10—15 s. kg. Nädala viimasel päeval langes hind. Tallinna lahe räimest nõuti 10—12 s. kg ja kaugemaist randadest toodud räimest 7—8 s. kg.

Narva turul müüdi räimi 13 s. kg ja Tartu kaubahallis 8—10 s. kg.

Kilusaak nõrgapoolne. Tallinna turul müüdi kilu 20—25 s. kg.

Turska müügil keskmiselt, müügihind terve kalana 5—6 s. kg, lõigatult 10—12 s. kg.

Lesta (kammeljas) müüdi 25—40 s. kg.

Kaalkauba-hindade noteerimiskomissjoni koosolekul 12. VI k. a. noteriti elus- ja värskete kala kokkuostuhinnad:

- 1) Angerjas, elus ekspordikõlblik (paiga-angerjas) kr. 1,30 fr. rannik. Tendents kindel.
- 2) Kõha, värskete ekspordikõlblik alates 38 sm pikk — 50 s. kg fr. rannik. Tendents rahulik.

3) Haug a) värskete ekspordikõlblik valik 1—3 kg — 22 s. kg fr. rannik; b) elus sumpades eksporditav 25 s. kg fr. rannik.

4) Latikas, värskete ekspordikõlblik, valik: alates 800 g — 17 s. kg fr. rannik. Tendents rahulik.

INFORMATSIIONI OSA

EESTI PANGA NÄDALAARUANNE.

Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return,
31. mail 1939. a.

AKTIVA

PASSIVA

1. Kattevara: — <i>Reserve:</i>		1. Põhikapital — <i>Capital</i>	5 000 000,—
kuld: rahas ja kangides	40 888 725,74	2. Tagavarakapital — <i>Reserve Fund</i>	1 278 038,89
välisraha	15 691 446,54	3. Eritagavarakapitalid	4 722 865,94
2. Vaheüsraha — <i>Subsidiary Ctn.</i>	1 027 820,02	3. Jooksvad kohustused: — <i>Current Liabilities:</i>	
3. Sisevekslid: — <i>Home Bills:</i>		a) pangatähed liikvel	52 747 287,—
kaubavekslid	10 992 727,57	b) jooksvad arved:	
põllumajandusl.	1 919 678,70	valitsuse	21 132 293,56
metsatööstusl.	25 280,02	pankade	15 081 405,06
		teised	2 612 056,24
4. Laenud: — <i>Loans and Advances:</i>		4. Muud passivad — <i>Other Liabilities</i>	18 083 895,19
valitsusele	—		
teistele *)	15 887 381,79		
5. Kinnis- ja vallasvara — <i>Immovable</i>			
<i>Property and Equipment</i>	3 461 526,82		
6. Muud aktivad — <i>Other Assets</i>	30 363 260,68		
	<u>120 057 841,88</u>		<u>120 057 841,88</u>

Kattevara vahekord jooksvate kohustustega: } 61,79 %
Proportion of Reserve to Current Liabilities: }

*) Selles summas Vab. Val. poolt garanteeritud laene Kr. 791 594,10
Includes Ekr. 791 594,10 guaranteed by the Government.

VÄLISMINISTEERIUMI VÄLISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED

ROOTSI. Rootsi paberitööstuse olukord 1938. — *Swedish Paper Industry in 1938.*

1938. a. tõi rootsi paberitööstusele kaasa tunduvald raskusi. Konjunktuuri halvemine 1938. a. esimesil kuul vähendas pidevalt minemivõimalusi, paberitarvituse üldine vähenemine põhjustas võistluse teravnemist üksikui turgudel. Kuigi olukord paranes aasta viimaseil kuul, põhjustatuna poliitilistist vahekorradest, ei lõppenud kogu aasta soodsalt, sest 1937. a. paberilao realiseerimist oldi sunnitud teostama veel 1938. a. kestel. Nõudmise vähenemine mõjustas paberitööstuse koormist ning sundis teatud määral piirama tootmist.

Rootsi paberi ja papi väljavedu saavutas kõrgeisu 1936. a., mil eksporditi 587 000 tn, ja 1937. a., mil eksporditi 640 000 tn. 1938. a. toimus väljaveos tagasimine 450 000 tn. Väljaveo vähenemine esines kõigi paberi- ja papisortide juures. Võrreldes 1937. a. vähenes pakkimis-paberi väljavedu 39%, ajalehepaberi — 18% ja papi väljavedu — 20%. Väärtuselt oli tagasimine veelgi suurem, kuna kogu 1938. a. oli hindade tase nõrk.

Väljavedu Suur-Britti oli 1936. a. 1,2 milj. ingl. tn, 1937. a. 1,3 ja 1938. a. — 1,1 milj. ingl. tn. Kõige enam vähenes pakkimis-paberi väljavedu. Nii vähenes jõupaberi väljavedu 29%, grease-proofi väljavedu 36% ja teiste pakkimis-paberite väljavedu 25%. Papi (cardboard ja millboard) väljavedu vähenes 1938. a. 25%. Väikseim tagasimine esines ajalehepaberi väljaveos, mis vähenes 1937. a. võrreldes vaid 5%.

Prantsuse turul vähenes paberitarvitus tunduvalt. 1. I 39 kaotati täielikult aja-

lehepaberi tollivaba aastakontingent, millest Rootsile oli m. a. määratud 4950 tn. Samal ajal seati uuesti sisse sisemaise tööstuse soodustamiseks 5-fr-ne preemia 100 kg-it ning teatud väljaveopreemia neilt sortidelt, millede väärtus on kuni 30 000 tn-se koguse juures 450 fr. tn.

Hollandis kaotati juba 1938. a. algul paberi ja papi vaba sissevedu, mis oli nähtud ette Oslo 1. VII 37 konventsiooniga. Dets. 1938. a. sai Hollandi valitsus volituse kodumaise tööstuse kaitseks tösta sisseveotolle, mida valitsus ka kohe kasustas. Tollikõrgendamine paberilt ja papilt raskendas tunduvalt Rootsi väljavedu Hollandi turule.

Belgias seati 1938. a. sisse litsentsid teatud papi- ja paberisortidele, mis põhjustas nimetatud toodete sisseveo vähenemist. Litsentsisüsteem tabas suuremat osa Rootsi paberieksporti Belgiasse, mistõttu ka siin suurenesid turustamisraskused.

Taani turul mõjustas Rootsi paberieksporti Taani deviisidekorraldus. Aasta algul võeti enamik paberi- ja papisorte nn. vabasse nimekirja, mis hõlbustas tunduvalt Rootsi eksporti. Deviiside korraldusele allub veel vaid grease-proofi sissevedu.

Ühendriiges vähenesid m. a. sisemaine paberi- ja papitoodang kui ka sissevedu välismaalt. Rootsile on Ühendriigid tähtsaimaks paberituruks, mis pärast siin oli kõige enam tunda tagasiminekut. Kui 1937. a. eksportis Rootsi Ühendriigesse 90 000 tn ajalehepaberi, siis 1938. a. ainult 57 000 tn.

Olukord rootsi tselluloositööstuses. — *Swedish Cellulose Industry.*

Turustamisraskuste tagajärjel vähendati 1938. a. kestel Rootsis tselluloositöötmit tunduvalt: võrreldes 1937. a. on toodang vähenenud 400 000 tn, nagu nähtub järgnevast tabelist Rootsi tselluloositoodangu kohta (1000 tn):

	1938	1937	1936
Sulfiit, pleegitatud . . .	360	466	365
Sulfiit, pleegitamata . . .	1 060	1 170	1 093
Sulfaat, pleegitatud . . .	95	87	70
Sulfaat, pleegitamata . . .	875	1 067	977
Üldtoodang	2 390	2 790	2 505

Vaatamata toodangu vähendamisele ei suudetud siiski turustada kogu toodangut. Tselluloosi väljavedu 1938. a. oli 1 687 tuh. tn, 1937. a. 2 200 tuh. tn. Riigest on Rootsi tselluloosi väljaveos esikohal Ühendriigid, kuhu 1938. a. turustatud tselluloosikogus oli tunduvalt väiksem kui 1937 (1937. a. 957 tuh. tn; 1938. a. — 725 tuh. tn). Väljavedu Suur-Britti vähenes 362 tuh. tn-lt 1937. a. 357 tuh. tn-le 1938. a. Samuti vähenes tselluloosieksport Prantsusse, Saksa, Hollandisse,

Belgiasse, L.-Ameerika riigesse ja isegi Hispaaniasse. Väljavedu Jaapani vähenes koguni 85%. Peagu samale tasemele jäi Rootsi tselluloosiekspord 1938. a. võrreldes 1937. a. Itaaliasse (96 tuh. tn) ja Šveitsi (11 tuh. tn).

1939. a. on olukord tselluloositurul tunduvalt paranenud. Esijoones on turustatud 1938. a. kogunenud ladude tagavara. Suvekuiks loodetakse tselluloositurul edasist paranemist.

LÄTI. Läti väliskaubandus Ühendriikidega. — *Latvian Foreign Trade with U. S. A.*

Viimaseil aastail on läti väliskaubanduskäive Ühendriikidega tunduvalt tõusnud, kuid seda ühekülgsest sisseveo arvel Ühendriigest, kuna väljavedu sinna on vähenenud. 1938. a. oli küll märgata väljaveo suurenemist, kuid kaubavahetusbilanss jääb siiski Lätile suurelt passiivseks (milj. lat.):

	Sissevedu	Väljavedu	Saldo
1939 3 kuud	3,0	1,8	- 1,7
1938	14,4	3,2	- 9,2
1937	16,1	2,9	-13,2
1936	8,6	6,5	- 2,1

Läti impordib Ühendriigest esijoonest toorja poolvalmisaineid. Neist on esikohal puuvill ja bensiin, edasi petrooleum, nafta, määr-

deõlid jne. Järgneb tööstusmasinate ja autode sissevedu, milles Ühendriigid Läti sisseveos seisavad teisel kohal, ning põllutöömashinate, radioaparaatide, tubaka ja puuvilja sissevedu.

Läti väljaveos Ühendriigesse esineb esijoonest tselluloos, toornahad ja kalakonservid, edasi maitseained, linane lõng ja ristikehina-seemned. Viimaseil ajal veetakse Ühendriigesse suuris koguseis ka alusturvast.

Läti ekspordi Ühendriigesse loodetakse tõsta Ühendriige turu süstemaatilise sisetöötamise ja suurema propaganda kasutamisega. Läti ja Ühendriige kaubavahetust aitab veelgi elustada kavatsetav laevalliin Läti ja P.-Ameerika sadamate vahel.

Läti-Rootsi kaubanduskokkulepe. — *Latvian-Swedish Trade Agreement.*

15. IV 39 sõlmiti Läti ja Rootsi vahel kaubanduskokkulepe, millega Läti valitsus kohustub andma sisseveolube rootsi kaupadele vähemalt Rootsi eksporditud läti kaupade väärtuses. Maksed vastastikku imporditud kaupade eest toimuvad vabades deviisides.

Läti kaubavahetus Rootsiaga, mis veel 1937. a. oli Lätile suurelt passiivne, näitab pidevalt tasakaalustumistendentsi (milj. lat.):

	Sissevedu	Väljavedu	Saldo
1939 3 kuud	1,7	1,5	-0,2
1938	6,9	4,5	-2,4
1937	8,4	3,1	-5,3

Lätile passiivse kaubandusbilansi kaotamiseks aitab uus kaubanduskokkulepe kahtlemata mõjuvalt kaasa.

Odav krediit tööstuse ratsionaliseerimiseks.

Low Rate Credit for Industrial Rationalisation.

Läti Panga nõukogu arutas oma viimasel istungil odava krediidi andmist tööstusle uuemate masinate hankimiseks ja tööstuste mehhaniseerimiseks. Seks vajalikku summat hinnatakse 7 milj. latile, millise summa Läti

pank võib raskusteta anda nimetatud otstarbeks. Kooskõlas rahaministeeriumi kaubandus- ja tööstusdepartemanguga antakse laenu 4,5%-ga.

Töornahkadeturg Lätis. — *Latvian Raw Hide Market.*

A/s. naha- ja villakeskuse andmeil on praegu elav sisemaine toorete vasikanahkade pakkumine. Apr. 1938 ostis nimetatud a/s, millisel on nahkade kokkuostuks ainuõigus, üle 100 000 vasikatoornaha. Nõudmine toor-

nahkadele on koguni nii suur, et a/s ei suuda rahuldada kõiki nõudmisi. Esimesel 3 kuul 1939 eksporditi 227 tn toornahku 0,7 milj. lati väärtuses.

INGLISE.**Glasgow linn ostab välismaist tsementi.***Glasgow Purchasing Cement from Abroad.*

Nagu teatatakse ajakirjanduses, võtab Glasgow linnavalitsus vastu välismaiste tsemendivabrikute pakkumisi, kuna k. a. algul

kõrgendatud briti tsemendi hind ohustab avalike tööde läbiviimist.

BRITI-INDIA.**Teekastide sissevedu Briti-Indiasse.***Imports of Tea Boxes to British India.*

Jägnevast tabelist nähtub teekastide ja nende üksikosa sisseveo tunduvalt suurenenud Briti-Indiasse (väärtus ruupiates):

	1. IV 36 kuni 31. III 37	1. IV 37 kuni 31. III 38	1. IV 38 kuni 31. III 39
Suur-Briti	3 926 000	4 802 000	6 513 000
Soome	330 000	471 000	540 000
Eesti	842 000	922 000	701 000
Teised riigid . . .	527 000	978 000	1 271 000
Kokku	5 625 000	7 168 000	9 028 000

ITAALIA.**Itaalia kalastus Põhja-Atlandi vetes.***Italian Fishing Fleet in the North Atlantic.*

Itaalia vetest väljus kolm kalalaeva kalapüügiks Gröönlandi juures. Laevu saadab abilaev varustustagavaraga. See on esimest korda, kus Itaalia saadab oma kalalaevad kaugetesse vetesse. Pearõhk on pandud tursa piügile. Arvestatakse, et tursa püük, kuivatamise ja suitsutamise järele, võib

tõusta 200 000 kv kolme laeva kohta kokku ühel sõidul.

Itaalia veab aastas sisse 600 000 kv ümber kuivatatud ja suitsutatud tursakala ligi 100 milj. liiri väärtuses, peamiselt Islandist, Norrast, Taanist. Esimene sõit võiks seega kergendada väliskaubandusbilanssi ligi 30 milj. liiri võrra.

SOOME.**Võipremia tõstmine Soomes. — Finnish Butter Premiums Raised.**

Riiklik või eksportpreemia tõsteti 9 Smk-le kg, mis on suurem kui kunagi varem.

KANADA.**Ajalehepaberi-toodangu suurenemine Kanadas.***Increase in Canadian Printing Paper Production.*

Esmakordselt alates nov. 1937. a. suurenes ajalehepaberi tootmine apr. 1939. Toodang ulatus 220 843 tn 200 794 tn vastu 1938. a. samal kuul. Märtsis 1939. a. ulatus toodang 220 648 tn-le. 1939. a. 4 esimesel kuul toodeti üldse 850 504 tn ajalehepaberit. Apr. 1939 turustati 214 255 tn 205 099 tn

vastu eelmisel kuul ja 214 182 tn vastu 1938. aasta apr.

Kanada ajalehepaberitootjad arvestavad lähemal ajal suurenevat Skandinaavia võistlust, eriti Atlandi ookeani rannikul. Mai algul saabus Clevelandi esimene laadung 1650 tn skandinaavia ajalehepaberit ja mai lõpul oodatakse saadetisi Soomest.

POOLA.**Eksportkrediidi kindlustamisasutise asutamine Poolas.***Export Credit Institute Founded in Poland.*

Eksportkrediidi kindlustamiseks puudusid senini Poolas võimalused. Nüüd on tööstuskaubanduskodade liit ja väliskaubandusnõukogu tegevuses eksportkrediidi kindlustamis-

asutise kava väljatöötamisega. Sealjuures arvestatakse sellealalisi välismaisi kogemusi. Kava teostamist oodatakse lähemal ajal.